

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Versijnt maandelijks - Jaargang 74 - No. 11 november 1972

ALS IK MAAR
GENOEG
WERKSTERS HEB,
DAN KAN IK WEL
2000 EITJES
PER DAG LEGGEN!!

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

Een nieuw pand een nieuw beleid

Eindelijk kunnen wij aan Uw lang gekoesterde wens voldoen.

Door de ingebruikneming van het nieuwe pand, is de honing-verkoop dermate gestegen, dat wij een belangrijk hogere prijs kunnen bieden voor goede honing.

Deze prijzen zijn :

Voor zomerhoning f 3,35 per kg.

Voor heidehoning prijs op aanvraag.

Minimum aan te bieden hoeveelheid 25 kg.

Onze jubileumaanbieding geldt nog steeds.

Het Grote Bijenboek door R. P. Groenveld.

Nu besteld, en in januari geleverd.

Kost U f 22,50.

BIJENHUIS-WAGENINGEN

GRINTWEG 273

Telefoon 08370 - 1 28 63
Giro 82 32 76

Bank :
Alg. Bank Nederland - Wageningen
Rek.nr. 539042900

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink en H. G. Maagendans. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijtjes. Giro 84 68 01.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

Deze maand één van de geestige tekeningen die in fraaie kleuren een wand van de bijenhal in de Permanente Landbouwmanifestatie „Flevohof” sieren en de voornaamste episoden uit het bijenleven weergeven. Wij hopen u er nog meer van te laten zien, maar geven er de voorkeur aan dat u zelf deze interessante expositie, die een enorme propagandistische waarde voor de imkerij heeft, gaat bezoeken.

Ons klankbord

Het is stil geworden rondom onze Nationale Honingtentoonstelling. Na 1968 is deze niet meer gehouden en dreigde deze landelijke manifestatie van het kunnen van onze imkers aan de vergetelheid te worden prijs gegeven. Het heeft weinig zin over de oorzaken hiervan uit te weiden. Deze waren grotendeels van organisatorische aard en mede een gevolg van de elkaar te snel opvolgende wijzigingen in de top van onze organisatie.

Gelukkig zijn wij deze moeilijkheden nu gedeels te boven, al ontveinzen wij ons niet dat er hier en daar nog wel wat moet worden bijgeslepen, maar ook dat heeft alle aandacht en zal zeker tot tevredenheid van onze leden worden opgelost, zij het dan ook dat men directie en bestuur daarvoor wel enige tijd moet gunnen. Hoewel wij het schier onmogelijke onmiddellijk voor u doen, het verrichten van wonderen duurt iets langer!

De Commissie Nationale Honingtentoonstelling uit ons H.B. heeft de ingebruikstelling van ons nieuwe paleis dankbaar aangegrepen om de honingtentoonstelling nieuw leven in te blazen. Echter kan — ondanks het organiserend talent van deze commissie en alle moeite die zij zich daarvoor wil getroosten — deze tentoonstelling nooit een succes worden zonder de steun van onze leden. Een steun die dan zal moeten bestaan in een overweldigend aantal inzendingen. Al heeft u dit jaar misschien niet zoveel honing gewonnen als in 1971, wij hopen dat de aankondigingen in de laatste twee nummers van ons blad er toe hebben geleid dat u wat achter de hand gehouden hebt voor deze tentoonstelling. Wij vragen in het bijzonder uw belangstelling voor de nieuwe rubriek „Experimentele Vormgeving“. In deze rubriek kunt u niet alleen uw bekwaamheden als imker naar voren brengen, maar tevens uw sluimerende artistieke talenten tot leven wekken en uitleven. Elk materiaal wat u geschikt acht om uw ideeën gestalte te geven kunt u aanwenden en u kunt daarbij uw fantasie volkomen de vrije teugel laten, vooropgesteld natuurlijk dat het verband met de imkerijproducten bewaard blijft. Ook als u maar weinig honing voor deze tentoonstelling beschikbaar hebt kunt u in deze rubriek een werkstuk maken wat er wezen mag.

Wij hopen op een grote deelname en adviseren

u zoveel mogelijk in afdelings- of kringverband te werken en zo mogelijk zelf het transport naar Wageningen te verzorgen.

De nummering van ons pand is gewijzigd en wij wonen thans aan de Grintweg no. 273.

Omdat wij op deze 25ste november tevens een z.g. „Open Dag“ houden, om al onze leden in de gelegenheid te stellen ons nieuwe bezit te bezichtigen, waarbij wij tevens in onze winkel een aantrekkelijke jubileumaanbieding hopen te doen, verwachten wij een grote belangstelling. Zend ons daarom uw honinginzendingen, maar ook was, honingkoek en gebak, uit alle delen van het land. Het moet een show worden die er zijn mag, een rijke schakering van imkerijproducten, die tevens de officiële genodigden, die deze ingebruikstelling met hun aanwezigheid zullen opluisteren — de plechtigheid wordt verricht door de Commissaris der Koningin in de provincie Gelderland — een goede indruk zullen geven van wat het imkersgilde presteert. Wilt u ter voorkoming van fouten en misverstanden het elders in dit nummer opgenomen reglement van de tentoonstelling vooral **grondig** doornemen?

De hoogste onderscheiding te behalen op de Nationale Honingtentoonstellingen van onze vereniging is de in 1954 door onze algemeen voorzitter Mr. L. R. J. ridder van Rappard beschikbaar gestelde wisselprijs. Aan de navolgende imkers werd sedert dit jaar de wisselprijs door onze voorzitter uitgereikt:

1954 te Emmen aan D. J. Jonkmans, Wijhe;
1955 te Nijmegen aan Gebr. Wagter, Wolvega;
1956 te Apeldoorn aan A. Keetlapper, Goutum;
1957 te Rotterdam aan H. Pater, Bunnik;
1958 te Valkenburg aan A. van Hoof, Heer;
1959 te Enschede aan J. J. Mulder, Appelscha;
1962 te Enschede aan N. J. van Daalen, Enschede;
1963 te Leeuwarden aan Fa. H. T. van Dam, Jubbega;
1968 te Drachten aan Mej. E. S. C. Jasperse Bunnik.

En wie zal in 1972 de hoogste trofee wegdragen? Het antwoord is aan u!

Voorts blijven wij van mening dat een rechtgeaard imker zijn vakblad dient te bewaren en in te binden.

BEGINNERSRUBRIEK

Mag ook door meer gevorderden worden gelezen

Nu het winterseizoen zijn intrede heeft gedaan is er meer tijd om zich te bezinnen over verschillende punten die onze aandacht hebben en waarvan uw rubriekschrijver in één van zijn vorige praatjes zeide — daar komen we nog wel eens op terug.

Een daarvan is de vochtigheid in de kasten en het daarmee verband houdende beschimmelen van (kant)raten. Als we dit vraagstuk eerst even van de theoretische kant benaderen kunnen we vaststellen dat lucht altijd — hoewel normaal niet zichtbaar — waterdamp bevat. Dit vermogen tot opnemen en vasthouden van waterdamp is groter naarmate de temperatuur hoger is. Uitgedrukt in milligrammen per liter is dit b.v. bij 0 gr. C. 5 - bij 10 gr. C. 9 - bij 20 gr. C. 23 en bij 35 gr. C. (de broedtemperatuur van de bijen) 40. De gegeven hoeveelheden zijn de hoogste waarden bij die temperatuur. Bij deze waarde is het verzadigingspunt bereikt; de lucht kan — bij die temperatuur! — niet meer vocht bevatten. Men noemt dit punt het dauwpunt. Als het dauwpunt wordt overschreden treedt condens op en slaat het vocht neer. Dit verzadigingspunt wordt slechts zelden bereikt. Dit wat betreft de grootste hoeveelheid vocht die de lucht — altijd bij een bepaalde temperatuur, dat is heel belangrijk! — kan vasthouden.

Daarnaast kennen we het begrip „relatieve vochtigheid” d.w.z. het **percentage** vocht dat de lucht bevat berekend naar de maximum hoeveelheid die de lucht bij die temperatuur kan bevatten. Het wordt misschien iets overzichtelijker als we die broedtemperatuur van 35 gr. C. even aanhouden en de maximale hoeveelheid damp voorstellen door de letter H en de in werkelijkheid aanwezige hoeveelheid vocht door de letter h. Deze H is zoals u in het bovenstaande rijtje hebt gezien 40 mg. per liter. Stel dat er in feite aanwezig is 20 mg. per liter dan is $h : H = 20 : 40 = 0.5$ of uitgedrukt in een schaal van 0 tot 100 - 50%.

Als u een gewone haarhygrometer bekijkt ziet u dat als droog wordt aangegeven 0 - 40%, als normaal 40 tot 75% en vochtig van 75 tot 100%.

En als u nu nog even de grijze massa onder uw schedelpan aan het werk houdt dan blijkt verder uit deze simpele formule dat wanneer de waarde h gelijk wordt aan H, het bovengenoem-

de dauwpunt is bereikt en dat daarna in de kast condens en in de natuur neerslag optreedt, alles bij een gegeven temperatuur. De mogelijkheid tot het opnemen van vocht is dus ten nauwste verbonden met de hoogte van de temperatuur en doordat de bijen in de zomer de temperatuur aardig constant weten te houden kunnen zij door waaieren bij teveel en door water halen bij te weinig vocht de luchtvochtigheid ook vrij constant houden en deze bedraagt blijkens onderzoeken van Dr. A. Büdel in de zomer gemiddeld 41.6%.

In de winter, als de bijen op de tros zitten, bestaat het gevaar dat tegen de buitenwanden van de kast de temperatuur zo laag daalt, dat de lucht bij die temperatuur de waterdamp niet meer kan vasthouden (h wordt groter dan H) en dan heeft condensvorming plaats, die van dien aard kan zijn dat het water het vlieg gat uitloopt.

Logisch gevolg van het vorenstaande is dat de condensvorming steeds optreedt op de koudste plaatsen. De dekkleedjes op een kast worden dan ook niet vochtig omdat in de kast de opstijgende warme lucht het vocht meeneemt maar omdat daar de grootste althans een grote afkoeling plaats vindt. Nu kan men vochtige lucht natuurlijk wegwerken door het veroorzaken van trek, wat men in feite doet door het aanbrengen van een bovenvlieg gat of door een opening in de dekplank, maar men bedenke wel dat daarbij ook warmte verloren gaat en dat het drooghouden van de kast, ik hoop u dat in het vorenstaande duidelijk te hebben gemaakt, voor een groot deel een temperatuurkwestie is, immers bij het stijgen van de temperatuur neemt de capaciteit van de lucht voor het opnemen van vocht ook snel toe. Dit lijkt in strijd met het feit dat een koude winter beter is voor de overwintering van de bijen dan een zachte, maar de schijn bedriegt. Bij koud vriezend weer bevat de buitenlucht weinig vocht en aangezien er aan het vlieg gat een regelmatige uitwisseling van binnen- en buitenlucht plaats heeft, vindt in feite een opdrogen van de kast plaats. Het omgekeerde geldt uiteraard voor zeer vochtig zacht weer, wat behalve een grotere luchtvochtigheid ook een onrustige zit en daardoor een groter voedselverbruik bevordert.

Wat doen we tegen dit vocht in de winter? Uit

het vorenstaande blijkt dat het vochtvraagstuk in feite een kwestie is van temperatuurverschillen. Als we de buitenwand van de kast warmer zouden kunnen houden dan de omgeving zou er geen condens zijn.

We kunnen hieraan tegemoet komen door een zonnige opstelling op een tochtvrije plaats. Een ander punt is dat er voor het verdampen van water en dus ook voor het opdrogen van kletsnatte kasten warmte nodig is en die warmte wordt aan de omgeving onttrokken. Houd, vooral bij een vrije opstelling, door doelmatige verpakking de kasten dus zoveel mogelijk droog. Schuif ze tegen elkaar en leg er een strook asfaltpapier overheen. Door er naar te streven dat daarnaast het vlieggat, dat niet te klein moet zijn en in de winter niet mag worden verkleind, het koudste deel van de kast te doen zijn, vindt eventuele condensvorming daar plaats en dit vocht verdampt daar wel weer.

Een voornaam punt bij dit vraagstuk is de verhouding tussen de grootte van het volk en de beschikbare ruimte en het is duidelijk dat bij een knusjes opgeborgen volk in een ruimte die precies van pas is zich geen problemen zullen voordoen. Vandaar het overwinteren op één broedkamer en het wegnemen van kantramen om deze te vervangen door verkleinblokken. Als deze kantramen al mochten verschimmelen is er trouwens nog geen man over boord, dan gaan ze er in het voorjaar eenvoudig uit en worden vervangen door twee ramen met vellen kunst-raat, die op de geëigende plaats n.l. links en rechts van het broednest worden ingehangen maar niet eerder dan wanneer de voorjaarsdracht op gang begint te komen. Daarmede wordt tevens de zo noodzakelijke vernieuwing van de raten bevordert en de bouwdrift gestimuleerd. Uw rubriekschrijver beschouwt dit inwinteren in de kleinst mogelijke ruimte als één van die overgeërfde dingen uit de tijd dat men uit-

sluitend over de oostgrens keek en ijverig navolgde wat daar gebeurde, zelfs daar gebruikelijke benamingen als „betriebsweise“ letterlijk vertaalde met „bedrijfswijze“ in plaats van bedrijfsmethode en meer van dat fraais. Een paar van onze kustbewoners keken naar het westen en importeerden van over de haringvijver het bovenbehandelingssysteem waaruit de simplex werd geboren. Toen waren de poppen helemaal aan het dansen want de bovenbehandelingskast, die uit de aard van het systeem en de daardoor geschapen mogelijkheden om een vrije opstelling vroeg, werd in de echt verbonden met de duitse achterbehandelingskasten die om een bijenstal vragen en het resultaat was een simplexkast in een vaste stal, waarbij de mobiliteit van de vrije opstelling werd opgeofferd aan de (enkele) voordelen die een bijenstal biedt, waar we bij de bespreking van het Snelgrovebord al even op hebben gewezen.

Naar mijn mening is het werken met de z.g. heidebij één van de oorzaken van deze wijze van overwinteren. Deze bij was in feite geheel aangepast aan het werken op de late dracht en er was in het voorjaar alle tijd de betrekkelijke kleine wintervolken op te fokken. Deze tijd hebben wij niet meer. De voorjaarsdracht is voor ons geen ontwikkelingsdracht maar moet een opbrengst geven. Bij een juiste werkwijze en een aangepaste bij is dit mogelijk — ook zonder het verenigen van volken — maar dan moeten we wel volken inwinteren die zo groot zijn dat ze met inbegrip van de ongeveer 15 kg. wintervoer die ze nodig hebben, beslist niet op 8 simplexramen kunnen zitten.

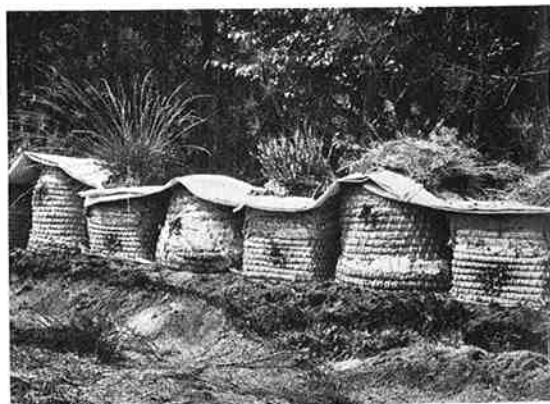
Schimmelvorming dient u dus met inbegrip van de boven gegeven wenken niet te bestrijden door raten weg te nemen, maar door grotere volken d.w.z. vruchtbaarder moeren te telen.

(wordt vervolgd)

HANDWERK HET OUDE

Op de omslag van het sept.no. van ons blad plaatsten wij een foto van een korvenstand op de heide, waaromtrent wij enige nadere inlichtingen vroegen. De Hr. D. v. d. Brink te Uddel schrijft ons daaromtrent het volgende:

„De afgebeelde bijenstal is van mij. Het kan natuurlijk wel mogelijk zijn dat ze op de twentse kastkorven lijken, maar ze zijn het niet. Dit mo-

del werd n.l. ongeveer 40 jaar geleden door mijn oom ontworpen, alleen om daaruit heidehoning te oogsten, wat natuurlijk niet altijd lukt. Met deze korf wordt als volgt gewerkt:

Als de volken worden ingewinterd komt de broedkamer boven te staan met daaronder de honingkamer zonder raampjes. Op de voorjaarsdracht wordt onder deze honingkamer nog een honingkamer geplaatst, dus één broedkamer, waaronder twee honingkamers.

Door de ontwikkeling van de volken vallen er natuurlijk zwermen, wat ook de bedoeling is, meestal twee per volk. Deze zwermen worden dan weer opgefokt voor de heide en zoals op de foto te zien is gaat de honingkamer er onderuit en wordt op de broedkamer geplaatst met raampjes met een strookje voorbouw. Doordat

de honingkamer er onderuit gaat moeten de raten, die dan onder de broedkamer uitsteken, ingekort worden (eventueel daarin aanwezig broed wordt in de kasten gelegd om uit te lopen) waardoor de bijen gedwongen worden naar boven te gaan met het gevolg dat men bij goede dracht dan prima raathoning kan oogsten, wat zoals ik al gezegd heb niet altijd lukt en ook dit jaar niet is gelukt. De opbrengst dit jaar was ongeveer 4 pond goede raathoning per korf.

Wat ik ook nog vermelden wil is dat ik nog 6 korven op de heide bij Uddel heb staan op een stuk heide dat deze lente is afgebrand, die op het ogenblik (29 sept.) nog goed honing halen, **terwijl er al nachtvorsten zijn geweest.**

D. v. d. Brink.

Over darrenverzamelplaatsen

In het Instituut voor Bijenteelt in Lunz am See (Oostenrijk) is begin augustus van dit jaar een symposium gehouden over „selectie van en gecontroleerde paring bij de honingbij“ waarvan een verslag verscheen in het okt.no. 1972 van de „Schweizerische Bienen-Zeitung“ van de hand van Dr. F. Kobel. De schrijver zegt dat het niet de bedoeling van zijn verslag kan zijn de inhoud van de 18 voordrachten welke daar werden gehouden samen te vatten, doch dat hij enkele voor ons (de zwitserse imkers) belangrijke vraagstukken naar voren wil brengen.

Daar deze vraagstukken voor ons, Nederlanders, niet minder interessant zijn, nemen wij met betuiging van onze erkentelijkheid aan onze zusterorganisatie een en ander uit dit verslag over. „In de omgeving van Lunz werd van 1962 af de plaats van 10 darrenverzamelplaatsen vastgesteld. Deze bleken elk jaar en gedurende het hele zomerseizoen steeds op dezelfde plaats te vinden te zijn. Door ver over de 100.000 darren in de volken te merken en meer dan 30.000 die op de verzamelplaatsen werden gevangen stelde men de plaats van herkomst, de vliegafstand en de vliegrichting vast. Tegenwoordig krijgen de darren die op de verzamelplaatsen gevangen worden een metalen plaatje opgeplakt. Voor de vlieggaten van de kasten wordt een magneet aangebracht, die de thuiskomende darren naar zich toehaalt en vasthoudt. Daardoor wordt de tijdrovende controle in het volk voorkomen. Prof. Dr. Friedrich Rutt-

ner, thans werkzaam in Duitsland maar nog steeds nauw verbonden aan het instituut Lunz am See, vat de resultaten van deze uitgebreide proeven als volgt samen:

1. Darren oriënteren zich op markante punten aan de horizon, waarbij een sterke contrastwerking een bijzondere aantrekkingskracht heeft.
2. Verzamelplaatsen gelegen op een afstand van 4 km. worden nog veelvuldig, die op een afstand van 6 tot 7 km. worden nog maar sporadisch bezocht.
3. Door het gebruiken van koninginnen en darren met bepaalde erfelijke kenmerken kon de plaats van de paring worden vastgesteld. Gemiddeld paarden de koninginnen op een afstand van meer dan 2 km, en ten hoogste 5 km. van de kast. Bij een aantal paringen werd vastgesteld dat koninginnen en darren een afstand van 7 km. hadden afgelegd. Paringen in de onmiddellijke nabijheid van de bijenstal behoren tot de uitzonderingen. Hoewel niet met zekerheid bewezen is het waarschijnlijk dat het grootste deel der koninginnen op de verzamelplaatsen paart."

Voor onze Carnica-enthousiasten, die misschien bepaalde verwachtingen hebben van bevruchtingen op eigen stand — althans buiten Schiermonnikoog — is hetgeen Dr. V. Maul uit Kirchhain (D.B.R.) naar voren bracht in het bijzonder van belang. Hij heeft de resultaten van de

proeven met Cordovan-bijen die genomen zijn op landbevruchtungsstations, samengevat. De Cordovan-bij is een mutant van de Carnica, die wanneer ze raszuiver zijn, makkelijk zijn te herkennen aan de lederkleur van het chitinepantser. Als men dus op een bevruchtungsstation om de raszuiverheid van de bevruchting te controleren volken met Cordovan-moeren en darren opstelt kan men aan de hand van de kleur van de nakomelingschap op eenvoudige wijze door tellen de graad van zuiverheid van de bevruchting vaststellen, immers alleen bevruchting door Cordovan-darren geeft cordovankleurige werksters, daar de erfelijke aanleg „cordovan” recessief is.

De resultaten waren bedroevend en geven duidelijk aan hoe voorzichtig men bij het gebruik van landbevruchtungsstations moet zijn. De beste uitkomst op het station „Linderhof” in de Beierse Alpen was bij een afstand van 10 km. tot de dichtstbijzijnde bijenstanden 24 zuiver bevruchte koninginnen en 2 volken met 51 tot 99% zuivere werksters, gemiddeld 98.5% Cordovan-bijen. Als goed is ook nog aan te merken het resultaat van het station „Oisklause” bij Lunz. Afstand 4.5 km. 11 van 17 koninginnen zuiver

bevrucht, gemiddeld 94.7% Cordovan. Dat was in het tijdvak van 8 juni tot 7 juli. Op hetzelfde station was echter in het tijdvak van 22 juli tot 12 augustus het resultaat slechts 63% Cordovan-bijen, waarbij maar één van de 17 koninginnen raszuiver bevrucht was. Station „Hollenstein” ook in de omgeving van Lunz gaf bij eveneens 4.5 km. afstand 56% raszuiverheid, waarbij bij slechts 3 van de 11 koninginnen geen miskleur in de nakomelingschap voorkwam.

Als de afstand tot de dichtstbijzijnde bijenstanden 2.5 tot 3 km. bedroeg kwam het percentage Cordovan-bijen in geen geval boven 56%, meestal was het slechts 11 tot 30%. Niet één van de 96 koninginnen bracht uitsluitend Cordovan-werksters voort, er was dus geen enkele koningin raszuiver bevrucht! Er is misschien enige troost te putten uit het feit dat in alle vermelde gevallen het aantal darrenvolken slechts klein was, meestal vier. Waarom de darren ieder jaar opnieuw weer dezelfde plaatsen als darrenverzamelplaats uitzoeken en waarom ook de koninginnen daarheen vliegen is een onopgeloste vraag. Dr. J. P. van Praagh die ten tijde van het symposium in Lunz am See werkte is met het onderzoek van dit vraagstuk bezig.

Het brandende vraagstuk

Het besef dat de mens niet kan doorgaan met het verstoren van het biologisch evenwicht in de natuur op de wijze zoals dit de laatste jaren is geschied, leefde bij ons imkers allang. Al jaren hebben de bijenhouders en hun organisaties, samen met en krachtig gesteund door die wetenschappelijke werkers die het bijenleven tot hun arbeidsterrein hebben gemaakt, zowel hier te lande als elders, daartegen geëgd.

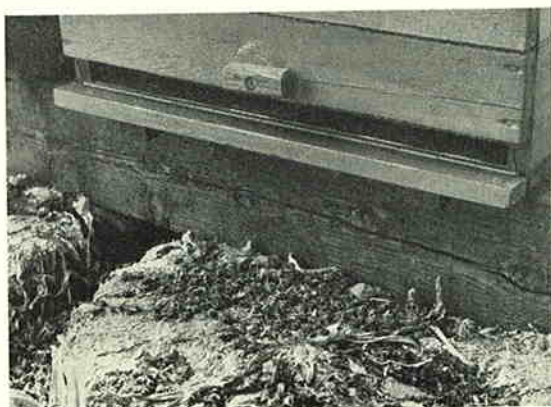
Uiteraard hebben andere verenigingen, die rechtstreeks of in verwijderd verband „Natuurbescherming” in haar vaandel hebben geschreven, zich ook niet onbetuigd gelaten.

Het is een geluk, niet alleen voor onze imkers, maar voor iedereen, dat eindelijk niet alleen bij de overheid maar ook bij een deel van de bevolking het inzicht begint te dagen dat het zo niet langer kan. Het begrip „Milieubescherming” dat meer omvat dan bodem- en luchtverontreiniging alleen, wint veld.

Wij prijzen ons daarom gelukkig dat Ir. J. J. Pettinga ons in de gelegenheid heeft gesteld de belangwekkende inleiding over „Natuurbescher-

ming en Bijenteelt” welke hij heeft gehouden op onze imkersdag te Rotterdam in extenso in ons blad af te drukken. Voor iedere imker moet dit een opwekking zijn om bij elke gelegenheid die zich daartoe in zijn omgeving voordoet te wijzen op het belang van deze zaak.

Dat Ir. Pettinga ons in zijn doorwrocht betoog daarvoor zoveel gegevens verschaft stemt tot grote dankbaarheid.

Spuitschade!!

Natuurbescherming en bijenteelt

Waarom natuurbescherming ?

Door de moderne ontwikkeling van de industrie, verkeer, de uitbreiding van steden en dorpen en ook door de moderne ontwikkeling van de landbouw en de bosbouw komt de natuur, de levende natuur, steeds meer in het gedrang.

Maar dat is het niet alleen. Wat ons als mensen, als levende wezens, sterk aanspreekt, is de bedreiging van de ruimte waarin we moeten leven, van ons **milieu**. We denken daarbij met meer of minder grote angst aan de vervuiling en gevaren van onze omgeving waarin we dagelijks verkeren: aan de lucht, drinkwater, afvalstoffen, verkeer, lawaai. We zoeken steeds meer en steeds vaker naar een omgeving, waar we die narigheden kunnen ontlopen, waar we ons kunnen **recreëren** (lett. herscheppen).

In een gebied als deze stad en haar omgeving is het niet moeilijk te begrijpen, dat het meest bedreigde levende wezen **de mens zelf** is en dat daarom de **milieubescherming** hier nog meer in de belangstelling staat dan één van haar onderdelen: de natuurbescherming in engere zin.

Maar afgezien van dit pure eigenbelang zijn er nog allerlei redenen, die pleiten voor bescherming van de natuur en de levende wezens, die daarin een plaats vinden.

Daar is allereerst het ethische motief, dat er van uitgaat, dat er naast de mens plaats en ruimte moet zijn voor alle andere schepselen, die er op deze aarde nog zijn. Vroeger en ook nu nog gelukkig vaak de drijfveer van velen, die zich voor de bescherming van de natuur hebben ingezet en waaraan de huidige generatie veel te danken heeft.

Daarnaast, zoals met vele dingen, het praktische motief. Ook voor de instandhouding van onze eigen soort hebben we die natuur nodig, materieel en immaterieel, en wordt er ons van vele kanten op gewezen, dat we op al die rijkdommen, die we nog menen rijk te zijn, branden brandzuinig moeten zijn, willen we onze eigen onmiddellijke toekomst niet in gevaar brengen, om nog maar te zwijgen van onze kinderen en kleinkinderen.

Gevaren voor onze bijen

Uiteraard denken wij als imkers, als we over

dit onderwerp spreken, allereerst aan de giftige middelen, die in landbouw en industrie gebruikt en gemaakt worden en die onze bijen vaak bedreigen en helaas te vaak doen sterven.

Gelukkig is hier het getij al gekeerd. De honingbij en haar wilde familieleden zijn dieren, waarvan in de bestrijdingsmiddelenwet wordt gezegd, dat de instandhouding daarvan gewenst is. Het spuiten in open bloemen met voor de bijen giftige middelen, waardoor deze bijen gevaar lopen, is verboden. Lang niet altijd is er sprake van boze opzet bij schadegevallen, maar te vaak ligt de oorzaak bij onkunde of onwetendheid.

Maar er zijn veel lichtpunten! Er is al een grote neiging, ook in onze tuinbouw, om alleen te spuiten als het werkelijk nodig is en niet uitsluitend voorbehoedend. In Amerika wordt al gesproken van „Pest Management” in plaats van „Pest Control”; vrij vertaald: beheersing in plaats van bestrijding van plagen.

De eerste toepassingen op grote schaal van bestrijding van parasieten langs biologische weg zijn er reeds: Zo wordt al enige jaren het spint in komkommers, een mijt die het blad leegzuigt, bestreden door een roofmijt! Ook met een veel lastiger insect, de z.g. witte vlieg, is men al ver gevorderd.

Doel van de natuurbescherming

Dat is niet de afsluiting van een groot aantal terreinen door grote hekken en het niet of slechts op bepaalde voorwaarden toelaten van bezoekers.

Neen, het doel is: de instandhouding van een zo groot mogelijk aantal levensgemeenschappen met liefst nog een zo groot mogelijke variatie in planten en dieren.

In ons land betekent dat, omdat de meeste natuurgebieden ontstaan zijn en in stand bleven door invloeden van de mens, dat die oude menselijke ingrepen voortgezet moeten worden.

Vandaar, dat er op de heide schapen moeten komen en dat er gemaaid en geplagd moet worden, dat een wild hooiland gemaaid moet worden, dat er in een moerasbos gehakt moet worden en dat er in een veengebied gebaggerd en turfgestoken moet worden.

Dat juiste beheer gaat een steeds groter probleem vormen voor de instanties, die voor de natuurreservaten en natuurterreinen verantwoordelijk zijn: het moet vaak in handkracht of met eenvoudige werktuigen gebeuren en dat maakt de zaak tegenwoordig zeer kostbaar.

Landschapsbescherming

De begrippen natuur- en landschapsbescherming worden vaak samen genoemd en vaak door elkaar gehaald.

De landschapsbescherming is allereerst gericht op de mens: een „aangenaam” landschap voor ons oog, oor en neus. Dit kan samengaan met de idealen van de natuurbescherming, maar hoeft niet. Belangen zijn vrijwel nooit tegenstrijdig, behalve als het over afsluiten van reservaten gaat.

De landschapsbescherming werkt wel in het voordeel van de bijenhouders — meer variatie in het landschap, meer bloeiende bomen en heesters. Maar bij nieuwe of vernieuwde landschappen duurt het soms wel lang, voordat ze aan deze idealen beantwoorden en vaak wordt er daarvoor veel opgeofferd wat onvervangbaar is!

Vormt de moderne bijenteelt een bedreiging van de natuur?

Volgens mij — volmondig **neen**!

In de eerste plaats hebben wij in Nederland geen schadelijke stoffen in gebruik voor de bestrijding van bijenziekten, maar gaan wij deze op andere wijze te lijf, n.l. door sterke controle, afmaken of verbranden!

Wij gebruiken **geen** antibiotica tegen broedziekten, **geen** insecticiden tegen de mijtziekte en **slechts op zeer beperkte** schaal antibiotica en/of kwikbevattende middelen tegen Nosema.

De ontsmettingsmiddelen zijn ook toegelaten in de huishouding, in ziekenhuizen of in de voedingsmiddelenindustrie; dus ook daar dreigen geen gevaren.

Bedreiging door middel van voedselconcurrentie?

De imker brengt de bijen alleen daar, waar een overvloed aan voedsel is; eventueel plant hij drachtplanten aan. De hommels kunnen de concurrentie zeker aan — ze werken dubbel zo hard en bij veel lagere temperatuur.

Veel ernstiger is o.i. voor de hommels en de wilde of solitaire bijen het feit, dat wij te „netjes” worden, dat er te weinig nestgelegenheden overblijven, b.v. door het verdwijnen van veldmuizen, kale hellingen, etc.; het verdwijnen van rieten daken en dode braamstengels langs

zandwegen en de soms zeer specifieke voedselplanten, waaraan solitaire bijen soms gebonden zijn.

Worden de honingbijen vanuit de natuur bedreigd?

Er is een aantal natuurlijke vijanden, maar stuk voor stuk geen bron van verontrusting.

Wespen worden om andere redenen al genoeg vervolgd, ofschoon ze ook zeer nuttig zijn. De hoornaar is in ons land vrijwel verdwenen, naar ik van dr. Minderhoud heb vernomen, mede, doordat ze op de sterk toegenomen verlichting op het platteland afkomen.

Beren: We hebben geen beren meer in Nederland, ofschoon velen ze nog in de bossen zien lopen.

Bijenwolven: Roofwespen, die in de dertiger jaren veel schade aan de honingbijen aanrichtten, maar nu vrijwel verdwenen zijn. (Nederl. biologen - gedragswetenschappen -).

Bijeneters: Vogels, die van volwassen bijen leven; gevreesd in Noord-Afrika; in Nederland slechts één broedgeval (Midden-Limburg).

Wespendieven: Roofvogels, die broed van wespen en hommels opgraven voor hun jongen; niet bij onze bijen.

Spechten: Geen geregelde overlast; vaak gaten in kasten.

Mezen: Afleiden door voeren en spannen van gaas.

Doodshoofdv�inder: Wordt wel gedood door de bijen, maar is een trekv�inder die zich hier niet in stand kan houden.

Mieren: Valt in ons land erg mee. In Duitsland bij volken, die in bossen staan opgesteld; er is een middel om de kasten mierenvrij op te stellen.

wordt vervolgd.

IMKERSAGENDA

Zaterdag 25 november 1972. „Open Dag” in het Bijenhuis te Wageningen. Officiële ingebruikstelling van ons nieuwe gebouw. Vrijdag 1 december 1972. Lezing voor de Kring Achterhoek” in zaal café „Dimmendal” Terborgseweg 57 Doetinchem, aanvang 8 uur.

BELANGRIJK BERICHT VOOR ONZE LEDEN

Het is klaar!!

Op zaterdag 25 november 1972, heeft u de gelegenheid ons nieuwe pand te bezichtigen tussen 's morgens 10 uur en 's middags 5 uur.

Het bedrijf zal deze dag volledig werken, terwijl u ook de inzendingen der Nationale Honingtentoonstelling kunt bewonderen.

De officiële ingebruikstelling vindt die dag plaats om 14.30 uur en zal worden verricht door Mr. H. W. Bloemers, Commissaris der Koningin in de Provincie Gelderland in tegenwoordigheid van het Hoofdbestuur en tal van genodigden.

Ook daarbij bent u van harte welkom.

Er zijn 500 plaatsen voor u gereserveerd.

Alleen gedurende deze openingsdag zal een verrassingspakket verkrijgbaar zijn, tegen een sterk gereduceerde prijs.

Stel ons niet teleur.

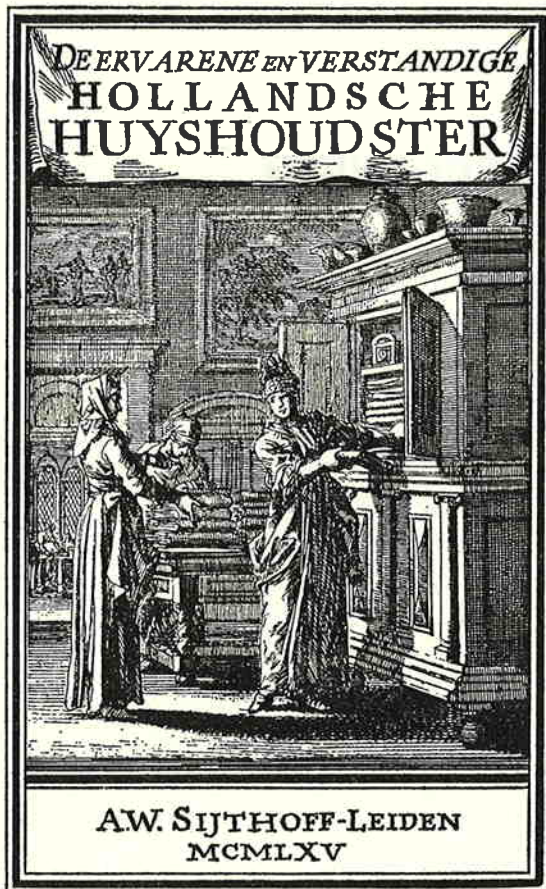
Het adres van ons nieuwe pand is Grintweg 273.

Dit is de verbindingsweg tussen Wageningen en Bennekom, te bereiken vanaf station Ede/Wageningen met buslijn 61.

Honing - waardering en toepassing in vroeger tijden

Tot leeringhe ende Vermaeck

Wij lazzen voor u in de door uitgeverij Sijthoff te Leiden verzorgde facsimile - heruitgave 1965 van de tweede verbeterde druk van „De Ervarene en Verstandige Hollandsche Huyshoudster” oorspronkelijk uitgegeven „By N.T. Gravius, Bybel- en Boekverkooper op de Nieuwendyk, in de Cancelary van Vriesland” in 1795 behalve het onderricht aan „Alle Jonge Vrouwen hoe zy zich in 't Bestuuren van het Huyshouden moeten Gedragen, door ieder zyn plicht wel te doen Waarnemen. Alles wanneer het tydig en best te koop is op te doen en op te Dissen; hoe men zich na den tyd des Jaars moet Klee-den enz.” het volgende omtrent het gebruik van honing en in het bijzonder over de eigenschappen van de voorjaarshoning.

„De maand Mayus, of gelyk men dezelve in zuiver Nederduits noemd, de Bloeimaand, wanneer het des Morgens omtrent 3 uren begint te

daagen, en des Avonds ten 9 uren duister te worden, treed de Zon omtrent den 20, in het Hemel Teeken Gemini of van de Tweelingen, geevende een gematigde en vruchtbaare Warmte, die de Bloeisel der Boomen doet ontsluiten, en de Aarde met de vogtige Broeizaamheid, met de Groente van het uitspruitende Zaad, als met een Tapyt bekleed, en de Tuinen wellustig maakt, zo dat men dit de Bloeiende Jeugd van de Natuur zoude kunnen noemen; dog voor den 13 May gevoeld men by ons zelden groote Warmte, en tot den tyd toe is het de beste Bleik tyd. (bleektyd).

Vind men zich bezet met eenige Quaalen, zo is dit de beste tijd om te Medicineeren, en zich te doen Aderlaaten.

In deeze Maand Bloeien meest alle Medicinale Kruiden, waar op de Hoonig Byën aazen om Hoonig te vergaderen, daarom moet men 't laatst van May provisie van Hoonig voor het gantsche Jaar opdoen, en wel zoodaanige Hoonig die in de Hoven en Tuinen vergaderd word, dewelke altoos beeter is als de Veld-Hoonig.

Dezelve komt daagelyks tot Medicyn en in het Huyshouden te pas; dog om zich in het inkoo-pen hier omtrent niet te laten bedriegen, zo moet men aanmerken: Dat de Oly best is boven in 't Vat, de Wyn midden in 't Vat, maar de Hoonig is altyd best onder in 't Vat; want hoe vaster en zwaarder, hoe beeter en zoeter dezelve is, mits ongemengd zynde, en hoe varscher hoe beeter dat zy is, de allerbeste is goudgeel, zoet en scherp van smaak, lieffelyk van reuk, zonder waterachtig of al te dik te zyn. Dat de Hoonig een zeer heilzame zaak is, voornamelyk voor Mensen die niet zeer galachtig zyn, als men dezelve niet rauw maar wel gezuiverd gebruikt, is een bekende zaak, en de Oude zagen dezelve als een Arcanum of algemeen Hulpmiddel aan dog de witte Maagden Hoonig spant de kroon boven de anderen, in het geneezen van veele Quaalen, en die zelve heerlyke hoedanigheden heeft de Meede, die van Hoonig gemaakt word.

Dit is dan den regten tyd om de Meede, die zo nuttig in een Huyshouding is, toe te bereiden; gemeenlyk doet men by een Kan Hoonig, agt Kannen Waater en een loot Zout, hetgeen men tezamen laat Kooken het zelve schoon Schuimende waar na men het in een Vaatje doet, en een Zakje met Caneel en Kruid Nagelen daar op hangt, waar door dezelve zeer lieffelyk word; dog ik ben gewoon maar zes Kannen Waater bij een Kan Witte Hoonig te doen, wanneer de

Meede onglyk beeter is: Eenige liefhebbers weeten zulke schoone Meede te maaken dat zy dezelve voor de beste Malvezy kunnen verkoopen: Ten dien einde maaken zy Mout van goede Tarwe, dat niet op den Eest, maar in de opene Lucht moet gedroogt worden. Dit Tarwe Mout doen zy in ruim Waater Kooken, ten minsten twee of drie uren lang, en dan giet men het in een digte Linnen Zak om door te laten zygen; welk zuiver Nat men dan gebruikt om Meede daarvan te maaken: Tot een Kan Hoonig mag men gerustelyk agt Kannen van dit Mout Waater gebruiken, dat men te zamen Kookt en schoon Schuimt, en het zelve in een Vat gedaan hebbende, zo doet men daar wat Gist by: Het zelve uitgegist zynde, zo hangt men daar op een Linnen Zakje met allerhande Speceryen,

waar na men het Vat ter deegen toesluit, en het aldus tot in de Maand September of October laat leggen, om dezelve alsdan tot Medicyn of tot verkwikking des Morgens, voornamentlyk in 't Na-Jaar en des Winters te gebruiken, want de Meede is dan gezonder als des Zomers, om dat zy in de hitte de Gal al te zeer ontsteekt, maar voor Menschen die van een koud Temperament zyn, is dezelve ten uiterste nuttig". Hoewel niet direct tot ons onderwerp behorende, wil ik u een van de recepten ter genezing van waterpokken toch niet onthouden. „Andere koken Luizen in Vleesnat, en de Luizen weggewurpen hebbende, zo laten zy het Vleesnat de Kinderen drinken, want dit dryft de Pokken niet alleen uit, maar het verdunt de Materie en neemt de scherphheid daarvan weg."

OFFICIELE MEDEDELINGEN

Nieuwe leden per 20-9-'72

AFDELING

Bennekom, J. de Leeuw, Hullenberglaan 4, Bennekom;
Eerbeek, M. F. Veldhoen, Hoevesteeg 46, Tonden post
Voorst; Nietap, J. G. Onnen, Rozenhof 49, Roden;
Nietap, J. Tjepkema, Binnenhof 8, Roden; Otterlo-
Wekerom, H. Wagenveld, Dorpsstraat 34, Otterlo.

REGLEMENT 13e NATIONALE HONINGTENTON- STELLING - WAGENINGEN 1972

1. De tentoonstelling zal worden gehouden op zaterdag 25 november 1972 in het nieuwe Bijenhuis te Wageningen.
2. **Inzending en terugzending**
Voor donderdag 23 november dienen de inzendingen franco gezonden te worden aan het Bijenhuis. Ongefrankeerde zendingen worden geweigerd. Bij elke inzending dient bijgesloten te zijn een blanco vrachtbrief met labels en etiketten. De zending wordt dan ongefrankeerd teruggezonden. Zo niet dan worden de inzendingen verdeeld onder de plaatselijke ziekenhuizen.
Voor de nieuwe rubriek EXPERIMENTELE INZENDINGEN IMKERIJPRODUKTEN sluit de in-

zendtermijn zaterdag 25 november 's morgens om 9.30 uur.

Wij adviseren leden en afdelingen zoveel mogelijk de inzendingen samen weg te laten brengen, dat spaart vrachtkosten en uw inzending komt het beste over.

3. Inleggelden

Voor elke ingezonden flacon, doosje, raampje, etc. moet vóór 16 november een inleggeld van 50 cent per stuk worden betaald, voor de rubriek Experimentele inzendingen f 1,— per stuk op postgiro 823276 der Ver. tot Bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Na ontvangst van de inleggelden worden de tentoonstellingsetikettes toegezonden, voor elke flacon, doosje, etc. 1 stuks, waarop nummer der rubriek en nummer van de inzender(ster). Wanneer onverhoopt niet deelgenomen kan worden, kan op verzoek hier toe de helft van de inleggelden worden terugontvangen.

4. Flacons, etiketten enz.

Voor honing in flacons dient gebruik gemaakt te worden van de z.g.n. Omnia flacon, zowel het hoge als het lage model, met als sluiting de bij het Bijenhuis verkrijgbare gele opdrukdeksel met ons Verenigingsembleem. Onze Verenigingsboek is dus niet toegestaan, en ook andere modellen niet.

Flacons, doosjes, raampjes raathoning etc. dienen elk afzonderlijk voorzien te zijn van het desbetreffende tentoonstellingsetiketje, zonder naam en adres van de inzender. Na de keuring zal de naam van de inzender bij zijn inzending geplaatst worden.

5. De jury

De jury bestaat uit de H.H. Ir. J. J. Pettinga, J. v. Aarst, H. G. Maagendans en de secretaris-penningmeester G. v. d. Weert.

6. Indeling in klassen

Er kan worden deelgenomen.

Klasse 1: Flacons vloeibare honing . (3 stuks)

Klasse 2: Flacons gekristalliseerde honing (3 stuks)

Klasse 3: Flacons heidehoning (3 stuks)

Klasse 4: Sekties zomerraathoning

Klasse 5: Sekties heideraathoning

Klasse 6: Ramen zomerraathoning

Klasse 7: Ramen heideraathoning

Klasse 8: Wasbodems 1 kg

Klasse 9: Wasbodems meer dan 5 kg

Klasse 10: Honingkoek

Klasse 11: Ander honinggebak

Klasse 12: Opmaak honing in bokalen

Klasse 13: Opmaak raathoning in sekties

Klasse 14: Opmaak losse raathoning

Klasse 15: Experimentele vormgeving met imkerijprodukten. Zie voor nadere omschrijving van deze rubriek aan het einde van dit reglement.

Ook inzendingen buiten mededinging kunnen ingezonden worden, hiervoor is geen inleggeld verschuldigd.

7. Beoordelingsnormen

De enige norm bij de beoordeling door de jury is de vraag in hoeverre de inzending aantrekkelijk is voor de konsument. De jury zal daarbij zowel op de kwaliteit, de zuiverheid der produkten letten als op de verpakking en presentatie.

8. Bekroningen

Op de tentoonstelling worden door de jury aangegeven die inzendingen die de hoofdprijzen hebben behaald en de eerste, tweede en derde prijzen. Een eerste prijs is 100 punten, een tweede prijs is 99 punten en een derde prijs is 98 punten. Op het oordeel van de jury is geen beroep mogelijk.

9. Prijzen

De jury kent de volgende prijzen toe:

a. De Ridder van Rappard-wisselprijs.
b. De wisselprijs van het Ministerie van Landbouw.

c. De Gouden Medaille der Vereniging.

d. De Zilveren Medaille der Vereniging.

e. De bronzen medaille der Vereniging.

De winnaars van de wisselprijzen ontvangen tevens als blijvende prijs de Gouden Medaille der Vereniging.

Alle inzenders ontvangen tevens een Oorkonde waarop vermeld staan de klassen waarin zij eerste, tweede en derde prijzen hebben behaald. Voor de nieuwe rubriek Experimentele inzendingen worden aparte prijzen beschikbaar gesteld, deze dingen dus dit jaar niet mede bij de toekenning der wisselprijzen.

10. Alleen Ned. Honing

Er mag alleen in Nederland gewonnen honing worden ingezonden. Honing, welke naar het oordeel van de jury, kennelijk van buitenlandse oorsprong is, wordt van deelname uitgesloten.

11. Alleen inzendingen van leden

Op de tentoonstelling en keuring worden alleen inzendingen van leden en haar afdelingen toegelaten. Dit is ook van toepassing op de inzendingen buiten mededinging en de rubriek Experimentele vormgeving.

12. Verdere bepalingen

De inzendingen blijven geheel voor rekening en risico van de inzenders. Door in te zenden verklaart de inzender zich zonder voorbehoud accoord met de bepalingen van dit reglement en niet voorziene beslissingen van de organisatiecommissie en jury. In alle zaken waarin dit reglement dus niet voorziet beslist de organisatiecommissie zonnodig in overleg met de jury.

NIEUWE RUBRIEK NATIONALE HONINGTENTONSTELLING

Experimentele vormgeving imkerijprodukten

In navolging van het succes op de Stichtse honingkeuringen heeft de nationale honingcommissie van onze Vereniging besloten deze rubriek ook toe te voegen aan onze nationale honingtentoonstelling.

De opzet en de bedoeling van deze rubriek is om honing-was-waskaarsen etc. te verwerken in tafelstukken en etalage-stukken waarbij gebruik gemaakt kan worden van bloemen, vruchten, bessen-materiaal en al datgene wat gebezigd kan worden bij de opmaak van dergelijke stukken.

Teneinde een juiste beoordeling door de jury mogelijk te maken, is deze nieuwe rubriek ingedeeld in twee hoofdgroepen, welke weer onderverdeeld worden in a en b.

1. TAFELSTUKKEN.

hieronder verstaan we inzendingen welke van alle kanten te bezien zijn.

2. ETALAGESTUKKEN.

Dit zijn inzendingen, welke vanuit één kant bezien worden. Beide groepen worden dan weer onderverdeeld in werkstukken waarin imkerijprodukten de hoofdzaak vormen, en werkstukken waarin imkerijprodukten zijn verwerkt. Bijvoorbeeld: Een bloemstukje, of fruitbakje, met een flacon honing en of een bijenwas-kaars. Voor deze nieuwe rubriek worden aparte prijzen beschikbaar gesteld.

Imkers en imkeressen doet uw best, en kom met veel werkstukken op 25 november naar Wageningen.

HET WOORD IS AAN DE LEZER !

De Heer J. Tissing, Gerststraat 4 te Zuidwolde (Dr.) schrijft ons: „In augustus van dit jaar vlogen mijn bijen op de bladeren van een wilg (gekweepte wilg met dikke wollige katjes in het vroege voorjaar). Op deze bladeren zaten volop **oranje stipjes** (een zwam?).

De bijen verzamelden het oranje „poeder“ zoals ze stuifmeel verzamelen. Weet u hier iets over te vertellen. Hebt u dit meer gehoord?”

Het is bekend dat bijen wel meer vreemde stoffen verzamelen op dezelfde wijze als waarop zij stuifmeel verzamelen. Dit is b.v. bekend van rode meniel Voor dit speciale geval heeft de redactie echter geen oplossing. Indien een van onze lezers soortgelijke waarnemingen heeft gedaan of het antwoord op de gestelde vraag kan geven, zullen wij dit graag publiceren.

AFDELINGSNIEUWS

VERSLAG VAN DE 64ste HONING- EN BIJENMARKT TE EERBEEK

Het is voor de organisatoren van de Eerbeekse Honing- en Bijenmarkt een grote voldoening te mogen constateren dat door de gezamenlijke inspanning van vele leden de belangstelling voor deze markt nog ieder jaar groter wordt. Mede door het mooie nazonerweer waren weer velen naar Eerbeek gekomen om er een kijkje te nemen, honing te kopen, bekenden te ontmoeten en om te genieten van de vrolijke sfeer en de mooie omgeving. Men heeft er ook kunnen zien dat ondanks minder gunstige weersomstandigheden er altijd nog doorgewinterde imkers zijn die nog een redelijke oogst van hun bijenvolken weten te halen.

Bij de opening om ongeveer 11 uur sprak voorzitter L. K. van Oorspronk er zijn vreugde over uit dat hij zoveel bezoekers kon verwelkomen. Hij wenste hun een paar prettige uren toe in Eerbeek. Hij bedankte de juryleden voor hun sympathieke en belangeloze medewerking en besloot zijn toespraak door aan de honingkopers te onthullen, dat honing ook goed is voor de bloedvaten. Aan de Hr. Bello was daarna de taak om de namen van de prijswinnaars bekend te maken. De wisselbeker, die alleen maar ter beschikking gesteld wordt voor werkelijk eerste soort heideraathoning ging voor de tweede maal naar de fa. Schwieters uit Dedemsvaart.

Direct na de opening elleboogde zich een stroom kooplustigen naar binnen, om zich zo gauw mogelijk te verzekeren van een voorraadje honing.

De jury bestaande uit de H.H. A. T. v. d. Brink, H. J. Dekker, H. G. Maagendans, Ir. J. J. Pettinga en J. F. Verhoeven was verbaasd over de grote raathoningaanvoer, waarvan de kwaliteit over het algemeen als uitstekend werd beoordeeld.

Op het marktterrein buiten het verkooplokaal trokken de kramen veel belangstelling. Met imkersgereedschappen waren het Bijenhuis en de firma van Dam aanwezig. Zij hadden over belangstelling niet te kla-

gen. Bijzonder veel aandacht was er voor de goed verzorgde voorlichtingsstand, ontworpen en bemand door de HH. G. van Amersfoort en G. van Orden. Velen hebben genoten van het natuurgetrouw nagebootste heideveld met een korvenstand. Ook onze trouwe korfvlechters de HH. van de Brink en Evertsen hadden veel bekijks. Het gereede product, dat in de kraam tentoongesteld stond, werd gretig gekocht. Een zeer belangrijke bijdrage tot de vrolijke sfeer heeft de Eerbeekse Muziekvereniging „De Eendracht” geleverd, door zowel 's morgens bij de opening als ook in de loop van de middag het publiek te laten genieten van haar muzikaal kunnen. De ponyclub „De Coldenhoveruiters” trad 's middags voor het voetlicht. Van het optreden van deze nog jonge vereniging heeft ook menig liefhebber genoten. De stichting „Dorpsshuis” verzorgde met haar enthousiaste medewerkers een expositie over „Oud Eerbeek” en het aloude veluwse beroep van papierscheppen werd gedemonstreerd.

Om tot het welslagen van deze markt te kunnen komen is er weer veel werk verzet. Een hartelijk woord van dank aan alle medewerkers is hier dan ook zeer op zijn plaats.

Honingaanvoer en prijzen:

Er was een flinke aanvoer van in totaal 1550 pond raathoning en 2760 flacons honing. De prijzen van de eerste soort heideraathoning lagen tussen f 5,50 en f 6,50 per pond. Flacons heidehoning van f 3,50 tot f 4,—; zomerhoning van f 2,75 tot f 3,25. De aanvoer van bijenvolken was dit jaar bijzonder klein. Totaal werden 24 bijenvolken aangevoerd, waarvan 10 in kasten en 14 in korven. In tegenstelling tot de geringe aanvoer was de vraag groot. Prijzen van korfvolken van f 20,— tot f 35,—. Prijzen voor kastvolken van f 30,— tot f 55,—.

Namen der prijswinnaars: Wisselbeker voor heideraathoning Schwieters, Dedemsvaart; Grootste inzending raathoning: 1ste prijs Schwieters Dedemsvaart 2de prijs J. Lentink, Dieren; Grootste inzending flacons: 1ste prijs Schwieters Dedemsvaart, 2de prijs S. Dijkstra, Emmeloord; Prachtigste heideraathoning in ramen: 1ste prijs Schwieters Dedemsvaart, 2de prijs J. Lentink Dieren; Prachtigste raathoning uit korven 1ste prijs C. van

Luisterend
naar de
voorzitter

De heer v. d. Brink in volle actie

Holland Veenendaal, 2de prijs niet toegekend;
 Bloemenraathoning in ramen: Geen prijzen toegekend.
 Zuiverste heidehoning in flacons: 1ste prijs v.d. Laan
 Emmeloord, 2de prijs Schwieters Dedemsvaart;
 Zuiverste bloemenhoning in flacons: 1ste prijs G.
 Jansen Borculo, 2de prijs G. Nieboer, Apeldoorn, 2de
 prijs v. d. Laan, Emmeloord;
 Aanvoer bijenvolken: 1ste prijs H. Veldhoen Tonden;
 2de prijs H. J. Hanepen, Goor; 2de prijs Hartjens
 Gendt;
 Beste korfvolk: 1ste prijs R. Gieteling, Hall, 2de prijs
 H. J. Hanepen, Goor;
 Beste kastvolk: 1ste prijs Hartjens, Gendt, 2de prijs
 H. Veldhoen, Tonden;
 Imkersgereedsch. en bijenwoningen: 1ste prijs Fa.
 van Dam Jubbega, 2de prijs Bijenhuis Wageningen.
 A. H. Verbeek, secr.

BELANGRIJK VOOR PROVINCIALE EN AFDELINGS HONINGKEURINGEN

Voor de honingkeuringen die provinciaal en in de
 afdelingen worden gehouden, zijn vanaf heden ook
 Oorkonden beschikbaar die bij het Bijenhuis te Wa-
 geningen verkrijgbaar zijn, à 25 cent per stuk.
 Op deze wijze hebben we een lijn in onze honing-
 tentoonstellingen en keuringen. Eerst in de afdelingen,
 vervolgens op provinciaal niveau en aan de top onze
 Nat. Honingtentoonstelling.

STICHTSE IMKERDAG EN HONINGKEURING TE DRIEBERGEN OP 4 NOVEMBER A.S.

De Stichtse Imkerdag annex Honingkeuring wordt dit
 jaar gehouden te Driebergen en georganiseerd door
 de afd. Driebergen, samen met de afd. Bunnik-Houten
 en het Hoofdbestuur van de Groep Utrecht. Een
 afwisselend programma staat de imkers deze dag weer
 te wachten. Alle imkers ook uit andere provincies zijn
 van harte welkom. Aanvang van deze dag 's morgens
 om 10 uur in de Mavo school aan de Oranjelaan te
 Driebergen (terrein Voorjaarsbijenmarkt). Ook honing
 voor de keuring kan door iedereen ingezonden wor-
 den. Alle nadere inlichtingen worden verstrekt door
 de heren P. J. Beens, tel. 03438-3650 en C. Pater.
 Jzn., tel. 03405-1305.

URETERP

De cursus bijenteelt voor beginners, georganiseerd
 door de afd. „De Wouden“, van de vereniging tot
 bevordering der bijenteelt in Nederland, te Ureterp,
 eindigde met een examen op 21 september j.l. in café
 Gorter te Ureterp.

Hierbij waren aanwezig, de heer Verhoeven (namens
 de Insp. v.h. landbouw onderwijs) en de heer Mulder,
 hoofdbestuurslid van de ver. tot bevordering der
 bijenteelt in Nederland.

Alle 14 cursisten behaalden het getuigschrift.

Leider van deze cursus was de heer Geskes uit
 Roden.

Geslaagd zijn: Mevr. en de heer Smilde, Bakkeveen.
 De heren: Zw. Jongsma en A. v. d. Bos, Duurswoude,
 J. v. d. Ploeg en H. de Jong, Ureterp, I. Kimm en
 J. Wijnstra, Dr. Compagnie, J. v. d. Wal, Bergum, B.
 v. d. Heide, Drachten, E. v. Kammen en W. Schippers,
 Surhuisterveen, E. Nijboer, Oosterwolde, H. Tolsma,
 Grootegast.

AFDELING DIEREN

Voor de cursus beginners — 21 deelnemers — werd
 op 9 oktober in zaal „De Klok“ te Dieren de laatste
 cursusles gegeven door de Hr. Brouwer. Hierbij was
 tegenwoordig de rijksbijenteeltconsulent de Hr. Ir. J. J.
 Pettinga. De aan de cursisten gestelde vragen werden
 redelijk beantwoord, zodat aan de aanwezige cursis-
 ten het zo begeerde papier kon worden uitgereikt.

Na de koffie hield de Hr. Pettinga nog een causerie
 over het houden van bijen in de bebouwde kom.

Mededelingen werden gedaan over de te houden korf-
 vlecht cursus aanvangende 3 november a.s. Verder
 werd besloten een dia-avond met lezing door de Hr.
 Maagdans te houden op dinsdag 21 november a.s.
 om 8 uur in de zaal van „De Klok“ Lagestraat te
 Dieren.

Onderwerp van deze avond „Bijenteelt door de
 eeuwen heen“. Belangstellende imkers ook uit onze
 verdere omgeving zijn hierbij van harte welkom.

AFDELING LEIDEN EN OMSTREKEN

De afd. Leiden start in december met cursussen voor
 beginners en gevorderden. Belangstellenden — ook
 leden van omliggende afdelingen — kunnen zich op-
 geven bij de secretaris P. F. Reddingius, Rederijkers-
 plein 17 Noordwijk, tel. 01719 - 4237.

AFDELING VELD EN OMSTREKEN

Onze Vereniging hield op maandag 25 september j.l.
 haar jaarlijkse Algemene vergadering in hotel Strij-
 land te Rheden.

In de plaats van de aftredende bestuursleden, n.l. de
 Heren Fontein en Pels, werden gekozen als voorzitter
 Mevr. H. A. Veen-Werkhoven en als secretaris de
 Heer H. C. Jutte.

Mevrouw Veen dankte de Heren Fontein en Pels voor
 al hetgeen zij met zoveel plezier voor onze Vereniging
 hebben gedaan en wel speciaal ten aanzien van de
 tot standkoming van onze Bijenstal.

Verheugend is het, dat zo vele wandelaars en vakan-
 tiegangers in de voorbije zomer een bezoek aan de
 stal brachten en velen zeer geïnteresseerd bleken te
 zijn in het wonderbare leven, dat de bijenstaat ons
 biedt.

Al onze leden hebben bij toerbeurt in de week-ends
 hun uitleg aan de vele geïnteresseerden gegeven en
 daarbij graag gebruik gemaakt van het bij de stal
 geplaatste observatie-kastje, waarin achter glas het
 doen en laten der bijen gemakkelijk kan worden gade
 geslagen.

Het heeft onze Vereniging een aantal nieuwe leden
 opgeleverd en mede in verband hiermede is het be-
 stuur voornemens een cursus „Bijenteelt voor begin-
 ners“ te organiseren. Deze cursus zal gegeven wor-
 den door een daartoe bevoegd imker.

De kosten per deelnemer bedragen f 14,—. De cursus omvat 4 theorie-lessen, waarna gedurende het voorjaar en zomer 1973 12 praktische lessen volgen. Ook niet leden kunnen hieraan deelnemen. Zij die over een en ander nader geïnformeerd wensen te worden, kunnen zich wenden tot de secretaris onzer Vereniging, Dhr. H. C. Jutte, Heeckerensstraat 60, Velp, tel. 08302-6628 of tot onze voorzitter, Mevr. H. A. Veen-Werkhoven, van Tienhovenlaan 13 Velp, telefoon 08302-2908.

KRING „ACHTERHOEK”

Vrijdag 1 december 1972 Lezing in zaal Café Dimmendal, Doetinchem, Terborgseweg 57, aanvang 8 uur.

Op onze vergaderingen is meermalen gevraagd ook eens een lezing te houden over het plaatsen van bijen in kassen. Er zijn leden die uitzien naar mogelijkheden de rentabiliteit van hun bedrijven te verhogen door b.v. het verhuren van bijenvolken aan tuinbouwbedrijven. Maar ook hobby-imkers, die zich graag bezig houden met het kweken van volken hebben daarvoor interesse. Of en in hoeverre honing winnen en anderszids verhuren kan samengaan is een zaak die hier nog weinig ter discussie is gesteld. Het verheugt ons daarom bijzonder te kunnen mededelen dat de Hr. L. G. M. Hensels, ass. bijenteeltconsulent overkomt om een voordracht te houden over „Bijenhouden voor Bestuivingsdoeleinden” waarin ook genoemde punten aan de orde zullen komen.

Het succes van de op 26 februari gehouden gezellige avond in Erve Kots te Lievelde heeft er toe geleid dat overwogen wordt deze aldaar te herhalen eind februari of begin maart 1973. Met de afd. Groenlo en Lichtenvoorde wordt hierover nog nader overleg gepleegd. Mochten er in de Graafschap of Liemers afdelingen zijn die in hun omgeving ook een dergelijke avond willen organiseren dan zal het groepsbestuur zo nodig daar gaarne aan medewerken. Nadere mededelingen in een volgend nummer van ons blad.

AFDELING NUNSPEET

STROVLECHTCURSUS

Afd. Nunspeet organiseert in de komende wintermaanden een strovlechtskursus. Start eind november. Inlichtingen hierover bij Dhr. K. Bouw, Zeeweg 7, Nunspeet, of G. Ottens, Ds. Martinuslaan 12, Nunspeet, telefoon 03412-2061.

IN MEMORIAM

De afdeling Meerkkerk en Omstreken geeft hierbij kennis van het overlijden van haar penningmeester, de Heer

P. VERSLUIS

in de leeftijd van 78 jaar.

Dit jaar zou hij 40 jaar lid van onze afdeling zijn. De Heer Versluis heeft jaren lang verschillende functies in het bestuur bekleed. Onze afdeling mist in hem een stuwende kracht, die met zijn jarenlange ervaring veel voor de bijenteelt in onze omgeving gedaan heeft.

A. van Rossem,
Secretaris.

BOUWSTEENACTIE

Aan Bouwstenen	f 2443,65
Aan Hoekstenen	„ 1540,—
Aan Obligaties	„ 11925,—
Aan Toezeggingen	„ 1750,—
TOTAAL	f 17658,65

H. H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar ...

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld

Desgewenst KUNSTRAAT terug.

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

Weer leverbaar het bijenboek van Joh. W. Schotman **HET STAPELKASTENSYSTEEM**, gebonden à f 10,90.

Bij aankoop vanaf f 200,— aan materiaal ineens dit boek gratis.

Voor materiaal zie maandblad van maart.

Vraagt onze meer uitgebreide prijslijst van 1972, die wij u dan gratis toezenden.

Vraagt tevens onze honing prijslijst.

BIJENSTAND H. T. VAN DAM & ZONEN

Jubbega Friesland — Telefoon 05165 - 382

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50 elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

TE KOOP: **Bijenkasten** simplex-maat.

H. Bloemberg, Ruinerweg 28, Ruinen. Telefoon 05288-275.

WIJ KOPEN: Inl. Bijenhoning, Ruwe- & Zuivere bijenwas, Propolis. **HONING- EN WASZEMERIJ „ARKADIA”** Lochem. Telefoon 05730-1827/2219.

TE KOOP GEVRAAGD: Alle soorten **hollandse honing**. Zeister Kruidenhuis, Bergweg 43a, Zeist. Telefoon 03404-21107.